

Prof. Dr. MAHMUT AY

Kişisel Bilgiler

E-posta: may@ankara.edu.tr

Web: <https://avesis.ankara.edu.tr/may>

Uluslararası Araştırmacı ID'leri

ORCID: 0000-0003-3990-1044

Publons / Web Of Science ResearcherID: KLZ-7530-2024

Yoksis Araştırmacı ID: 4725

Eğitim Bilgileri

Doktora, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kelam (Dr), Türkiye 1995 - 2000

Yüksek Lisans, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kelam (YI) (Tezli), Türkiye 1992 - 1995

Lisans, Ankara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, İlahiyat Pr., Türkiye 1987 - 1992

Yaptığı Tezler

Doktora, Mutezile - siyaset ilişkisi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kelam (Dr), 2000

Yüksek Lisans, Osmanlı'da 14.-17. yüzyıllar arasında itikadi konularda bazı aykırı düşünceler, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kelam (YI) (Tezli), 1995

Araştırma Alanları

Sosyal ve Beşeri Bilimler, İlahiyat

Akademik İdari Deneyim

Anabilim/Bilim Dalı Başkanı, Ankara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Temel İslam Bilimleri Bölümü, 2021 - Devam Ediyor
Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetim Kurulu Üyesi, Ankara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Temel İslam Bilimleri Bölümü, 2017 - Devam Ediyor

Fakülte Yönetim Kurulu Üyesi, Ankara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Temel İslam Bilimleri Bölümü, 2017 - 2020
Ankara Üniversitesi, 2008 - 2012

Yönetilen Tezler

AY M., Ebû'l-Kâsım El-Ka'î El-Belhî'de bilgi, Doktora, Z.HÜMEYRA(Öğrenci), 2021

AY M., Deistik argümanlara karşı vahyin imkân ve gerekliliği: 18. yüzyıl İngiliz deizmi ve kelâmı açıdan analizi, Doktora, M.ÖZDEMİR(Öğrenci), 2021

AY M., Kelam ilminin doğuşunda İran kültürünün etkileri, Yüksek Lisans, O.ÖZOĞLU(Öğrenci), 2021

AY M., İbnü'l Melâhimî el-Hârizmî'de Aslah Teorisi, Yüksek Lisans, H.BETÜL(Öğrenci), 2021

AY M., Ashâbu'l-Hadîs literatüründe aklın epistemik değeri (Erken dönem Akâid metinleri örneği), Yüksek Lisans, B.EDİS(Öğrenci), 2021

- AY M., SÜNNİ AKİDENİN AHLAK TASAVVURU VE GÜNCEL DEĞERİ, Doktora, M.ATA(Öğrenci), 2020
- AY M., Kelâmda düalist teoloji eleştirisi, Doktora, Y.HAFIZOĞLU(Öğrenci), 2020
- AY M., Müteahhirûn Dönemi Kelâm'ında tartışma ahlâkı (Âdâb-ı Sedâd min İlmi'l-Âdâb adlı eser örneğinde), Yüksek Lisans, S.GÜNDOĞDU(Öğrenci), 2020
- AY M., Kâdî Abdulcebbar'da teolojik antropoloji: İnsanın mahiyeti sorunu, Doktora, A.BASIT(Öğrenci), 2020
- AY M., Ebu Osman Amr Bahr el-Cahızın Kuran Tasavvuru, Doktora, H.ERTÜRK(Öğrenci), 2020
- AY M., Ashâbu'l-hadîs'in akaid metinlerinde dışlayıcı söylem(3./9. asır reddiye literatürü), Yüksek Lisans, B.YURTALAN(Öğrenci), 2019
- AY M., Tasavvufta kutsallık inancı ve geleneksel teolojik eleştiriler, Yüksek Lisans, G.ŞAHİN(Öğrenci), 2019
- AY M., Kur'an'da "Esatiru'l evvelin" kavramı ve epistemolojik değeri, Yüksek Lisans, A.SERTKAYA(Öğrenci), 2019
- AY M., Kelam İlminin Doğuşunda İran Kültürünün Etkileri, Yüksek Lisans, O.ÖZOĞLU(Öğrenci), 2019
- AY M., Maturidi düşüncede zulüm kavramı, Yüksek Lisans, A.ASSANOV(Öğrenci), 2018
- AY M., Tanrısal ışık metafiziğinin İslam düşüncesine yansımaları ve Kelam'da İlahi nur tasavvuru, Yüksek Lisans, G.CANSIZOĞLU(Öğrenci), 2017
- AY M., Ebu'l-Vefa İbn Akîl'de akıl-vahiy ilişkisi, Yüksek Lisans, H.KÜBRA(Öğrenci), 2017
- AY M., Vicdanın ahlâkı ve teolojik temelleri, Yüksek Lisans, Z.HÜMEYRA(Öğrenci), 2015
- AY M., Mu'tezile'de kelamullah ve mahiyeti, Doktora, H.TÜRKMEN(Öğrenci), 2014
- AY M., Mu'tezile kelam sisteminde ahlakın teolojik temelleri kadî Abdulcebbar örneği, Yüksek Lisans, İ.KOÇAK(Öğrenci), 2013

SCI, SSCI ve AHCI İndekslerine Giren Dergilerde Yayınlanan Makaleler

I. Dichotomic structure and the possibility of the third mode in muslim theology

AY M.

Islam and Christian-Muslim Relations, cilt.18, sa.4, ss.479-494, 2007 (SCI-Expanded)

Diğer Dergilerde Yayınlanan Makaleler

I. Bireyselliğin Müslüman Teolojideki Temelleri

AY M.

Din ve Toplum, cilt.5, sa.2, ss.22-33, 2017 (Hakemli Dergi)

II. Nur Kavramından Nur Metafiziğine Pragmatik Okumalar ve Eleştirisi

AY M.

İslami Araştırmalar, 2015 (Hakemli Dergi)

III. Kelam da Adalet Kudret ve Hikmet Bağlamında Tanrı Tasavvurları

AY M.

Eskiye, sa.31, ss.25-51, 2015 (Hakemli Dergi)

IV. Kelam da Akıl İman İlişkisi Temel Teolojik Yaklaşımlar

AY M.

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, cilt.52, sa.1, ss.49-68, 2011 (Hakemli Dergi)

V. Sufi Teolojinin Peygamberlik Algısı

AY M.

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, cilt.49, sa.1, ss.17-47, 2008 (Hakemli Dergi)

VI. Tanrı Tasavvurlarının Politik Tasarımlara Yansıması

AY M.

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, cilt.46, sa.2, ss.195-218, 2005 (Hakemli Dergi)

VII. Eş ari Kelamında İnsanın Sorumluluğu

AY M.

İslami Araştırmalar Dergisi, cilt.17, sa.2, ss.91-107, 2004 (Hakemli Dergi)

- VIII. **Bireyselliğin Teolojik Temellerinden Biri Olarak İman**
AY M.
Dini Araştırmalar Dergisi, cilt.5, sa.15, ss.89-108, 2003 (Hakemli Dergi)
- IX. **Mu tezilecilikten Arta Kalan Mu tezile**
AY M.
İslamiyat Dergisi, cilt.6, sa.1, ss.129-148, 2003 (Hakemli Dergi)

Kitaplar

- I. **Şerhu Ta'dili'l-Ulum**
AY M., BORSBUĞA M.
Diyanet İşleri Başkanlığı Yayın., Ankara, 2021
- II. **XVII. Yüzyılda Kelam**
AY M.
Tarihte Müslümanlar, , Editör, OTTO, ss.80-84, 2020
- III. **Kelam İlmi**
AY M.
Tarihte Müslümanlar, , Editör, OTTO, ss.197-201, 2020
- IV. **XIX. Yüzyılda Kelam**
AY M.
Tarihte Müslümanlar, , Editör, OTTO, ss.63-69, 2020
- V. **XVIII. Yüzyılda Kelam**
AY M.
Tarihte Müslümanlar, , Editör, OTTO, ss.99-104, 2020
- VI. **Matüridi**
AY M.
Tarihte Müslümanlar, , Editör, OTTO, ss.579-582, 2020
- VII. **XX. Yüzyılın Sonundan XXI. Yüzyılın Başlarına Kelam Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Örneği**
AY M.
Tarihte Müslümanlar, , Editör, OTTO, ss.6-10, 2020
- VIII. **Kelam İlmi**
AY M.
Tarihte Müslümanlar, , Editör, OTTO, ss.128-131, 2020
- IX. **Haris B. Esed El Muhasibi**
AY M.
Tarihte Müslümanlar, , Editör, OTTO, ss.230-232, 2020
- X. **XX. Yüzyılda Kelam**
AY M.
Tarihte Müslümanlar, , Editör, OTTO, ss.441-448, 2020
- XI. **İlahiyat Terimleri Sözlüğü**
ERDEM E., AY M.
Grafiker, Ankara, 2019
- XII. **Tanrı-Alem/İnsan İlişkisinde Aklilik, Adlilik, Ahlakilik ve Estetik:Hikmet**
AY M.
Maturidi Kayıp Aydınlanmanın İzinde, Şaban Ali Düzgün, Editör, Otto, Ankara, ss.239-248, 2019
- XIII. **Commanding Good Forbidding Evil**
AY M.
Medieval Islamic Civilization, Josef Meri, Editör, Routledge, New York, ss.164-165, 2018
- XIV. **el-Kerametu**
AY M.

Mu'xxcemu'xxl Hivar Mefahimu Esasiyyetu mine'xxl Mesihyye ve'xxl Islam, Richard Heinzmann, Editör, Herder, Freiburg, ss.354-355, 2018

XV. **Mu'xtezile Ve Siyasi Düşüncesi**

AY M.

İslam Siyasi Düşünceler Tarihi, Adem Çaylak, Editör, Savaş Yayınevi, Ankara, ss.267-297, 2018

XVI. **el-Mu'xxcizetu**

AY M.

Mu'xxcemu'xxl Hivar Mefahimu Esasiyyetu mine'xxl Mesihyye ve'xxl Islam, Richard Heinsman vd., Editör, Herder, Freiburg, ss.406-408, 2018

XVII. **et-Taatu**

AY M.

Mu'xxcemu'xxl Hivar Mefahimu Esasiyyetu mine'xxl Mesihyye ve'xxl İslam, Richard Heinzmann, Editör, Herder, Freiburg, ss.306-307, 2018

XVIII. **Mu'xtezile ve Siyaset**

AY M.

Endülüs, İstanbul, 2017

XIX. **TEBLİĞLER VE MÜZAKERELER**

GÜNDÜZ Ş., YAVUZ Y. Ş., CENGİL M., ÇİFT S., TAŞPINAR İ., ÖZDEMİR M., AY M., APAYDIN H., GÜLER İ., YEŞİLYURT T., et al.

İSLAM DÜŞÜNCE VE GELENEĞİNDE KUTSIYET VELAYET KERAMET, YUSUF ŞEVKİ YAVUZ, Editör, KURAMER, İstanbul, ss.53-334, 2017

XX. **Ahirete İman**

AY M.

İslam İnanç Esasları, Düzgün Ş. Ali, Editör, Grafiker, Ankara, ss.221-263, 2017

XXI. **Die Beziehung von Vernunft und Glauben in der islamischen Theologie-Kelam'xxda Akıl-İman İlişkisi**

AY M.

Glaube und Vernunft in Christentum und Islam-İslam ve Hristiyanlıkta Akıl ve İman, Richard Heinzmann-ualla Selçuk, Editör, Kohlhammer, Stuttgart, ss.73-111, 2017

XXII. **Mu'ezile'de Siyasi Düşünce**

AY M.

Doğu dan Batı ya Düşüncenin Serüveni İslam Düşüncesinin Altın Çağı Mu tezile de Siyasi Düşünce, Prof. Dr. Bayram Ali Çetinkaya-Prof. Dr. Abdullah Kahraman, Editör, İnsan, İstanbul, ss.385-413, 2017

XXIII. **Tasavvuftaki Kutsiyet İnanışlarına Yönelik Geleneksel Eleştiri Literatürü ve Meşruiyet Temelleri**

AY M.

İslam Düşünce ve Geleneğinde Kutsiyet Velayet Keramet, Yusuf Şevki Yavuz, Editör, Kuramer, İstanbul, ss.247-287, 2017

XXIV. **Dinsel Kurumsallaşma Süreçleri ve Dinin Bütünsel Kavranışı**

AY M.

Dini Düşüncede Gelenek Dönüşüm ve Gelecek, Ş. Ali Düzgün-Tuğba Günel, Editör, Endülüs, İstanbul, ss.155-176, 2017

XXV. **İslam Düşüncesinin Kurucu Unsurlarına Yönelik Kurumsallaşma Süreci ve İlişkisel Bağlam**

AY M.

İslam Düşüncesinin Kurucu Unsurları Usul i Fıkıh Kelam Tasavvuf ve İslam Felsefesi, İlyas Çelebi, Mehmet Bulgen, Editör, Ensar Nesriyat, İstanbul, ss.69-78, 2016

XXVI. **Modernleşme Sürecinin Osmanlı Kelam Literatürüne Etkileri ve Yarattığı Yapısal Sorunlar**

AY M.

Osmanl'da İlm-i Kelam, Demir Osman, Kaya Veysel, Gömbeyaz Kadir, Kılavuz U. Murat, Editör, İSAR YAY., Ankara, ss.543-578, 2016

XXVII. **Dinsel/Mezhepsel ve Teolojik Yapıların Oluşturduğu Algılar ve İnsanın Doğal Yaratım Kapasitesi**

AY M.

İslam ın Hakikati ve Mezhep Sorunu, Mehmet Evkuran, Editör, Anadolu İlahiyat Akademisi, Ankara, ss.57-75, 2016

- XXVIII. **Temel Hak ve Hürriyetler Bağlamında Din-için-de Çoğulculuk**
AY M.
Dini Düşüncede Sorunlar ve Yorumlar, Düzgün Ş. Ali-Günel Tuğba, Editör, Endülüs, İstanbul, ss.101-116, 2016
- XXIX. **Geleneksel Nübüvvet Tasavvurlarına İlişkin Kısa Bir Değerlendirme**
AY M.
Hz Peygamber in Nübüvvetinin Süresi Ve Kapsamı, Mahmut Çınar, Esra Delen, M. Raşit Akpınar, Mehmet Aksürmeli, Editör, Gaziantep Üniversitesi Basımevi, Gaziantep, ss.163-168, 2015
- XXX. **Kelam'xxın Doğuşu, Gelişimi ve İslam Bilimleri İçindeki Yeri**
AY M.
Sistematik Kelam, Akbulut Ahmet, Editör, Ankara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Yayınları, Ankara, ss.1-35, 2011
- XXXI. **Theo-Ethical Admiissibility and Limitations of Tampering With Human Nature in İslamic Theology**
AY M.
Islam and Bioethics, Berna Arda-Vardit Rispler-Chaim, Editör, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, ss.99-109, 2011
- XXXII. **Ölüm ve Sonrası**
AY M., ESEN M.
Sistematik Kelam, Akbulut Ahmet, Editör, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, ss.311-340, 2009
- XXXIII. **Sadruşşeriada Varlık Tadilul Ulum Temelinde Kelam Felsefe Karşılaşması**
AY M.
İlahiyat, 2006
- XXXIV. **Kelam İlminin Yeniden İnşasında Geleneğin Moderne Dönüşümü**
AY M.
Kelam İlmi nin Yeniden İnşasında Geleneğin Yeri, Mustafa Öztürk, Temel Yeşilyurt, Erkan Yar, Editör, TDV Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi, Elazığ, ss.144-173, 2004
- XXXV. **Mu tezile ve Siyaset**
AY M.
Pmar, 2002

Hakemli Bilimsel Toplantılarda Yayımlanmış Bildiriler

- I. **Kur'xxan Metninin Yorumundaki Farklılaşmanın Politik Tabiatı Üzerine-On the Political Nature of Differentiation in the Commentary of the Qur'xxanic Text**
AY M.
İslam ve Yorum Uluslararası Sempozyumu, Malatya, Türkiye, 8 - 10 Mayıs 2017
- II. **İlahiyat Eğitiminin Bireysel Bilinç Yaratma Potansiyeli**
AY M.
Türkiye'de İlahiyat Fakültelerinin Konumu ve Dini Bilginin Niteliği, Ankara, Türkiye, 16 - 18 Ekim 2009, ss.255-267
- III. **Nur Kavramından Nur Metafizğine Pragmatik Okumalar ve Eleştirisi**
AY M.
International Symposium on Rethinking The Quran-Qur'anic Concepts, Ankara, Türkiye, 10 - 11 Mayıs 2014
- IV. **Monotheismus in der İslamischen Theologie**
AY M.
IV. Deutsch-Türkisches interkulturelles und interreligiöses Symposium, Monotheismus in Christentum und Islam, Almanya, 24 - 25 Ekim 2008
- V. **Kelam Öğretiminde Standardizasyon**
AY M.
XIII. Kelam Anabilim Dalı Koordinasyon Toplantısı ve Kelam Öğretimi Sempozyumu, Ankara, Türkiye, 20 - 22 Haziran 2008
- VI. **Kelamın Yeniden İnşasında Geleneğin Moderne Dönüşümü**
AY M.

Ansiklopedide Bölümler

- I. **İslamiye Hıristiyanlık Kavramları Sözlüğü**
AY M.
Ankara Üniversitesi Yayınevi-Herder, ss.410-411, 2016
- II. **İslamiyet Hıristiyanlık Kavramları Sözlüğü**
AY M.
Ankara Üniversitesi Yayınevi-Herder, ss.436-437, 2016
- III. **İslamiyet Hıristiyanlık Kavramları Sözlüğü**
AY M.
Ankara Üniversitesi Yayınevi-Herder, ss.557-558, 2016
- IV. **İslamiyet Hıristiyanlık Kavramları Sözlüğü**
AY M.
Ankara Üniversitesi Yayınevi-Herder, ss.102-103, 2016

Metrikler

Yayın: 55